

Geachte Staatssecretaris van der Burg,

Als **arts Maatschappij & Gezondheid** met aandachtsgebied seksuele gezondheid wil ik graag reageren op de nota van wijziging van de WRS. Het kabinet wil de maatschappelijke positie van prostituees en andere sekswerkers verbeteren, maar toch zie ik daar erg weinig van terug. Het huidige beleid is al van een zeer droevig niveau en de WRS maakt me nog meer verdrietig. Sekswerkers zouden een gelijke behandeling moeten krijgen als alle andere mensen met legaal werk in Nederland. De toenemende repressieve regel- en wetgeving en de stigmatisering doet veel kwaad.

Ik wil me dan ook stevig tegen de WRS uitspreken. Ik hoop dat de Nederlandse overheid in staat is te luisteren naar sekswerkers en (zorg)professionals op dit gebied. Mijn onderbouwing kunt u onder verder lezen.

Al eerder maakte de sekswerkgemeenschap in Nederland diens bezwaren bekend tegen de WRS. De brief¹ die Aidsfonds - Soa Aids Nederland indiende bij de consultatie van de WRS in 2019 somt die bezwaren goed op. Ook als kritiek op de nota van wijziging van de wet, zijn deze argumenten relevant:

1. Niet criminaliseren maar decriminaliseren

Procedures zoals verplichte registratie van sekswerkers of het criminaliseren van klanten, bestrijden geen misstanden. Onderzoek toont aan dat decriminalisering juist een positief effect heeft op de veiligheid en gezondheid van sekswerkers. UNAIDS, WHO, UNFPA en UNDP adviseren daarom ook decriminalisering²: het versterken van iemands rechtspositie verminderd namelijk slachtofferschap. De WRS zet juist in op verdere criminalisering.

2. Schijnzekerheid en de contraproductiviteit van het registreren van sekswerkers

Er ontstaat alleen schijnzicht op hen die zich hebben laten registreren omdat er niet kan worden uitgesloten dat er geen sprake is van dwang aan de hand van het registratie gesprek. Ook zullen veel vrijwillig werkende sekswerkers zich niet registreren vanuit privacy overwegingen. Het aanleggen van een landelijke database van sekswerkers komt namelijk met enorme risico's. Zo wordt de sector verder ondergronds gedreven. In andere landen waar verplichte registratie is ingevoerd is dit schadelijke effect al zichtbaar.

3. Slechtere toegang tot zorg en hulpverlening

Onvergonde sekswerkers zullen via andere wegen klanten zoeken, omdat klanten én sekswerkers vervolging willen voorkomen. Ze worden daardoor moeilijker bereikbaar voor zorg- en maatschappelijke instellingen. Daarnaast zullen sekswerkers niet meer naar een zorg- of hulpverlener durven stappen, uit angst voor (juridische) consequenties. De bestuurlijke boete is dan namelijk wel geschrappt, civielrechtelijke consequenties worden hier niet mee uitgesloten.

4. Aangiftebereidheid zal verder afnemen

Onvergonde sekswerkers zullen, uit angst voor repressieve maatregelen, geen beroep op de politie durven doen. De aangiftebereidheid is nu al extreem laag, het wetsvoorstel zal dit verergeren.

De nota van wijziging biedt geen verbetering voor de eerder genoemde bezwaren. Sterker nog veel wijzigingen zijn zelfs een verslechtering. In het bijzonder de volgende:

A – Artikel 8a: Herhaalgereprete prostitutievergunning

¹ <https://www.internetconsultatie.nl/sekswerk/reactie/31b866c0-ff4c-4181-8e69-86bbdc57b919>

² WHO (2013). Implementing comprehensive HIV/STI programmes with sex workers.

Het is een ingewikkeld proces om iemands persoonlijke situatie te begrijpen. Er is geen wetenschappelijk bewijs dat een controlegesprek van 90 minuten bijdraagt in het oplossen van mensenhandel. Elk jaar zo'n gesprek herhalen heeft ook geen zin. Het **stigmatiseert sekswerkers en draagt niet bij aan het doel** dat het nastreeft.

D - Artikel 16: Gegevensverwerking

Het verwerken van bijzondere persoonsgegevens van sekswerkers **gaat in tegen onze grondrechten en brengt sekswerkers in gevaar**. Ook hier heeft de sekswerkgemeenschap zich al tegen uitgesproken, onder andere in de internetconsultatie voor de WGTS. De brief die Aidsfonds - Soa Aids Nederland hierop³ indiende geeft wederom een goed overzicht van de argumenten tegen dit lid en het uitbreiden hiervan.

F - Artikel 40: Strafbaarstelling klant

Klanten krijgen teveel macht over sekswerkers. Klanten worden aangespoord om sekswerkers zonder vergunning aan te geven zodat ze zelf geen straf krijgen. Dat is gevaarlijk.

Klanten die na een het afnemen van een seksuele service toch twijfels hebben over de vrijwilligheid van de sekswerker zijn nog steeds strafbaar. De verwachting dat klanten dit zullen gaan melden is dan ook nihil. Met deze wijziging komen er dus niet meer meldingen van mensenhandel en geef je kwaadwillende klanten een chantagemiddel in handen om sekswerkers zonder vergunning geweld aan te doen. Op dit moment worden sekswerkers al gechanteerd door klanten die dreigen met de belastingdienst of de woningbouwvereniging in te lichten. **Met deze wijziging wordt de positie van sekswerkers die zonder vergunning werken extreem kwetsbaar gemaakt.**

Maak het welzijn van sekswerkers leidend

Het ministerie verwacht dat er ongeveer 10.000 sekswerkers in Nederland zich zullen aanmelden voor een vergunning. Het doel van de wet is meer misstanden vinden. Maar er worden geen extra kosten verwacht voor de politie. De politie krijgt dus ook geen extra geld voor de extra meldingen. De verwachting is dus dat er niet méér misstanden zullen worden gevonden. Dan is deze wet dus niet nodig.

Voor de 17.000 sekswerkers die geen vergunning willen of kunnen aanvragen betekent dit dat zij in Nederland onder het Zweedse model zullen werken. Uit wetenschappelijk onderzoek blijkt dat dit tot meer geweld en verdere uitsluiting van de maatschappij zal leiden.

Ik ben tegen de wijzigingen uit deze nota en tegen de WRS.

Voor deze wet is de komende twee jaar 13,7 miljoen euro begroot. Ik adviseer dit bedrag te investeren in het versterken van de sekswerkgemeenschap in Nederland, hun rechtspositie, toegang tot zakelijke dienstverlening, destigmatisering en zelforganisaties. Want alleen dan draag je bij aan een veiliger werkklimaat voor iedereen in de seksindustrie.

Hartelijke groet,

H van der Veen, arts M&G KNMG | seksuele gezondheid | infectieziektebestrijding

³ <https://www.internetconsultatie.nl/seksbedrijventoezicht/reactie/35ea14db-682a-40c1-9efa-46cec1b515b0>